

* * *

Неспокійно в повені думок,
Хоч душа просвітлена
до денця,
Вихлюпнеться слово чи рядок —
Вихлюпнеться з ними
моє серце.

* * *

Не буде окремо
Вершини,
Початку
Й кінця.
Є лише миттєвість,
В котрій
Оце все
Об'єдналось.
І рвуться від того
Секунди,
Думки
І серця,
А в дні
Догоряючим —
Завтрашній
Викинув
Парость.
Хай буде отак —
Хай буде хоч так,
Як було,
Хай рухає світом
Нестримне таке
Протиріччя:
Народжуйсь,
Вмирай.
Та напружуй
І руки,
Й чоло.
Та будь же
Відвертим —
Удушу
Дивись,
Як у вічі.

09.07.84

* * *

Немає друзів серед ворогів.
Не варто ворога шукати серед друзів.
Та придивися — ти їх сам пригрів.
І там, і там вони давно в союзі.

*Дивуюся, чому не йде
Апостол правди і науки?
Т. Шевченко*

А ми апостола не ждем,
Самі собі кричим "осанна",
Хоч не в свої, як видно, сани
Вже доста всілося людей.
Ще й патріотів, бо воно —
Те почуття патріотизму
Із родоводу. І Вітчизна,
Якщо не наша, то... чужа.
Скрізь вороги, кругом обман,
На нашу волю в'яжуть пута,
А хто того не хоче чути,
Той ворог, безперечно, й сам.
І в тій затягтості ми є
І непоборні, й непідкупні
(Як не святі, то непідсудні,
Принаймні, — так ми визнаєм).
А можем з молотка пустить,
Але лиш те..., що ще в нас куплять.
А так, ми в лавах ходим купно, —
Герої — господи прости!

ЗДОЛАЙ СЕБЕ!

Чи не пора
Себе пізнати більш,
Народе,
При своїй-таки
Державі?
Волати можна
До нестями
"Слава!"
А слави не додасться

І на гріш.

У буднях
Виживання
Весь загруз,
Щоб витерпіти
Прокляті
Уроки
Лукавих
Новоявлених
Пророків,
Облесливих,
Покривджених
На глузд.

То скільки ж треба
Мордів
І брехні,
Об тебе витирати
Скільки ноги,
Щоб ти повірив, —
Все те —
Не від Бога,
Він сам чекає, поки скажеш:
"Ні!"

Розгніваний,
Бо знає:
Поки ти
У кожному
Не знищиш
Рабську сутність,
Не відатимеш
Про свою
Могутність,
До себе сам
Не зможеш
Дорости.
Брехнею обікладений
Про те,
Що треба мирно,
Ладиком,
Під слово...
Допоки землю —
Всесвіту
Основу

Украдуть в тебе
І в твоїх
Дітей.
...А що ж — нехай!
У нашому селі
Цього добра
У бур'янах
Нівроку.
З хазяїном
Полагодим
Оброком
На нашій
(певно, не своїй)
Землі.
А буде він
Католик,
Іудей,
Чи православний —
Будь-якого роду...
Ми ж хочемо,
Щоб в нашого
Народу
Було пристойно,
Як в усіх людей.
Старці старцям
Торбини
Піддають.
Дурні лукавим
Шию підставляють.
Народе мій,
Кого ж ти представляєш —
Державу,
А чи покритку
На блуд?
Навіщо ж ти
У пам'яті
Тримав
Звитяги чесні
Ще з часів
Бояна?
Щоб твій "Мойсей"
Сучасний
Напів'яний
Тебе за придурка
Чи за "подножку"

Мав?
Він взяв таки,
Здається,
Вірний слід.
Аби йому
Добавили ще
Строку,
То вивів би
Народ увесь
В Європу
Через
Близький,
А то й
Далекий Схід.
А то Європа:
Різні там
ПАРЄ,
Французи, німці,
Англія, Балкани..?
Та ми її взяли вже...
Батраками.
Хай там вже
Заспівають,
Що "не вмре..."
С в о ю Європу
Треба збудувать, —
Не в ситості,
Традиціях
Строкатих,
А в гордості,
Що може
Брат за брата,
За рідну землю
І життя
Віддять.
То це ж у нас
Від пращурів
Було!
Чому ж воно
Вже й пам'яттю
Не стало?
Коли ми совість,
Честь
Прогемблювали?
Тоді,

Коли у храм
О т е
Зайшло, —
З рядів торгових
Владці-упирі,
А з ними ті,
Що владу
Прославляли.
В душі своїй
Ми храм
Не будували,
То й вгодні
Наші
Нам
Поводирі.
Вони
Вже поділили
Все, що є.
Все — по кишнях,
Ну, а що не можна,
То по ознаках:
Бідні
І вельможні.
Поки народ
Ще спить,
Не повстає.
Звідтіль іде:
Бандери —
Східняки.
На мові,
Вірі,
Нації,
Земляцтві
Народ наш
Ділять,
Щоб тримать
У рабстві,
Щоб падав ниць
За ниці
Мідяки.
Народ і ти —
Однакове.
Одно!
Бо тільки в тому
Ще жива

Надія.
Тоді Європа
Нас
І зрозуміє,
Як бачитиме нас
Не крізь вікно.
Ти ж знаєш:
Правда і земля —
Святе.
Твої сини
За них
Повстануть знову.
Не крові жаль,
А жаль
Д а р е м н о крові

І смерті
Ненароджених
Дітей.
І ти не бійся!
Ляканим
Ярмо —
Нове ярмо
З комп'ютерним
Началом
Вже припасло
"Державницьке "
Начальство,
Що злодія ростить,
Й гребе
Само.

Пізнай себе,
Пізнай у боротьбі!
Хто бореться,
Той для Вітчизни
З н а ч и т ь .
Ми ж не усі
Слухняні
Чи ледачі.
Пізнати слід
Л ю д и н у
У собі.
Тоді все зло,
Що чваниться,
Пливе

Тобі ув очі
І плює у душу,
Здолаєш сам.
Бо хто ж здолати
Мусить
Оте,
Що убиває
Вже живе?!
Здолай себе!
Хай гордість
Засія,
Щоб передать
Від батька
І до сина.
А всім нам
Нагорода —
Україна,
По праву,
Із займенником —
Моя!

01.02.04

* * *

Ти маєш право
Про людей судити,
Коли тебе людиною
Назвуть!
Та не забудь —
Між ними треба жити.
До себе
Справедливим будь.

ГЕОРГІЮ ГОНГАДЗЕ

Спинімося, гляньмо... Щоб очі у очі...
Зімкнулись в ключі журавлі. Журавлі...
Ми разом живемо і, хочем — не хочем,
За все ми в одвіті, що є на землі.

Погладь по голівці... Чи словом — до рани...
Вгамується біль чи зупиниться кров.
Ніколи не пізно, ніколи не рано:

Встигай, коли треба, робити добро.

У кожного — доля, у кожного — мати,
На кожного горя і зла, й ворожди.
Встигаймо любити, встигаймо прощати.
Давайте по совісті жити завжди.

У цвітові-піні, у злім сніговії
Тремтить материнська правдива сльоза.
Летить понад світом єдина надія...
Хай свічка надії повік не згаса!

...Горить твоє серце. Горить воно... Гія,
І свічка надії тому не згаса.

23.12.2000

* * *

Прожити б все життя святим
(Таких людей нема й не буде)
Й перед святими ворітьми
Чекати суду.
Яка б то радість тим була,
Кому життя набило гулі,
Щоб замість раю Бог подав
Велику дулю.

ВІДВІДИНИ

Дворик. Над колонкою — калина.
Все довкруг зібралось до зими:
Виноград безлистий і хатина —
Мазанка шахтарська від війни.
Двері скособочені. Відкрито.
Пусткою війнуло і... не злом:
— Господи! Я знала, хтось та прийде,
Бо давно нікого не було.
Німо фотокартки — щастя свідки —
З стін кричать про те, що й ти любив.
— Холодно і голодно.

І гірко.

Й страшно, ніби зрадив чи убив.
Тут слова від першої любові
Я почув, що і тепер бринять.
— А ніхто — ні помочі, ні слова...
З пенсії ж рятунку не найнять.
Гоготить залізна плитка вічним.
Щось готую немічній в запас.
— Діда пом'янути було нічим,
Рік оце, як він пішов від нас.
"Поїзд... даль" — Сосюрене згадалось,
як сигнал із вулиці розтав.
— Я Валюші тут приготувала,
Це мені не треба буде... там.
Зблиснули сережечки в долоні,
Стисло груди.
— Нащо? Та невже?..
— То на згадку... Радість-то сьогодні,
Хай Господь усіх вас береже.
Світ пливе. Зупинений годинник.
Без одвіту змучене: за що?
Де ударні вахти? Де ми нині?
У якій забій добро зайшло?
Нащо ці баталії на пиві...
І реклами владців про життя.
Як у неї коси... ні не сиві, —
Всипані золою забуття.
Двері щільно зачиню на клямку,
Щоб "крутим" з Донецька не здалось,
Що іще звільнилася ділянка
Там, де горе з правдою зросло.
Ні стида, ні совісті в держави —
Відпустила совість за межу.
...А калина плакала криваво,
В золоті ховаючи сльозу.

08.11.2003

Поїзд Донецьк—Київ

ЕТЮД

Приреченість оголених
платанів,
Дощі — немов не явище,

а стан.
Володарка класичного
сопрано
Тривожить в переході
парижан.
Здавалось би, а що мені до того
В чужому і далекому краю?
Вкраїнську душу, що благає
Бога,
У арії, як докір, пізнаю:
З Одеського, Шевченка чи зі
Львова...
Не має спів магічної краси, —
Оплаченої знехотя любові
В мелодії хіба передаси?
Трагічний злам брови,
прикриті вії, Руки — не стільки жест,
як "...проше пан"
Стоїть за нею збайдужілий
Київ,
Вгамований Софіївський майдан.
Це ж ми своїй недавній ще еліті
Жebraцькі шати швидко
нап'яли
І випхали в Європу та по світу,
Щоб "славила" отак
державний лик.
Повіями в Варшаві та
Стамбулі.
Рабів наймайстровитіші
полки...
Берем Європу! А візьмемо...
дулі
З своєї ж лиховісної руки.
Ідіть! Служіть! Мовчіть
і аплодуйте!
Допоки злодій поцінив
і трон.
Лакейське чванство, як
і панство дуте,
Звучать на Україні в унісон.
І плаче дощ, бере Париж
в обійми.
І арія — довершений ясир...
І гнівиться у серці Україна,

І кличе до пощерблених
сокир!

09.11.99

Париж

* * *

Вірую
В шмат деревини
Лакований,
В руки,
Що очі
Стражденні
Не пензлем,
А серцем
Вели,
В хрест,
До якого
Дві тисячі років
Прикований
Так,
Що і зараз
В долонях
Вогненно
Болить.
Вірую —
В хмарку живу,
Що на обрії
Мріє,
В вічність ваги,
Як лежить
Неоплачений
Борг
Перед тобою,
Людино,
В особі
Марії
Вірую,
...Тільки при чому тут
Бог?

23.10.86

* * *

Берізонько,
Подруженько,
Порадо,
Кому на світі
Ти розповіси,
Що я в тобі
Знаходжу
Чисту правду
Єднання
Ніжності,
Надії
І краси?
...Ще зовсім рано —
Серпня
Середина,
А по тобі
Вже бронзи
Пелюстки.
Мабуть,
Стомилає ти,
Як та
Людина
З характером
Надійним,
Нехистким,
Що рве її
Сторуко
І стооко
Чужа жадоба,
Заздрість,
Підлість,
Лжа,
Вона ж однак
У чистоті
Висока
І доброти
В душі
Несе
Пожар.
Це важко так,
Це невимовно
Важко.
Сама ти знаєш,
Бо перенесла

І лихоліття,
І весняну казку,
І мудрість злив,
Й жорстоку сушу
Зла.
Берізонько,
Подруженько,
Ти знаєш,
Як тяжко жити
Буває,
Просто край.
В розмові нашій
Спокою
Шукаю.
Розповідай мені,
Розповідай.

ЗЕЛЕНЕ СВЯТО

Заклечана хата. В любистку — криниця.
У відрах студена вода виграє.
Чи справді я бачу, чи це мені сниться,
Що мати говорить, а не пізнає?

Там горлиця тужить на вишні з любові
І ластівка двором в турботах снує,
Немов би із матір'ю в лагідній змові,
Що бачити — бачить, а не пізнає.

Це свято зелене. Чебрець на долівці...
У кожного щастя і горе своє:
І тепла рука на дитячій голівці,
І дивиться мати, а не пізнає.

15.06.2003

Софія

РОЗПРЯГАЙТЕ, ХЛОПЦІ..

Йшли солдати,
Притомились.
Й на краю села
Заспівали
Про Марусю,
Що в садочку,
Де калина,
"Ягоди брала".
І не зовсім
Музикально,
І не зовсім
В такт.
Та було
В цій пісні
Давній
Щось таке
Слов'янське,
Славне,
Що у жодній
З різних
Армій
Не співають
Так.
І не в тому,
Як співали,
І не в пісні
Зміст,
А щось
З піснею
І з нами.
Це було,
Як слово "мама"
Як веселки
Над полями
Райдуговий
Міст.

20.08.66

Херсон

МИТТЄВЕ

Тече величний, стомлений
Дніпро.
Смішний буксир
Штовхає сонну баржу...
А я тобі про труднощі
І про
Невдачу, сум, —
немов на долю
Скаржусь.
Даремно, правда?
Настрій віднесе,
Бо сонце, іволга
І травень, наче пісня...
Давай пробачим світові
За все.
А він і нам пробачить
...Вже опісля.

* * *

Такий великий
Світ.
Так мало
В ньому
Місця.
Так мало жити
Літ —
Лише злетіть...
І сісти.
А можна
І не так, —
А з висоти
Упасти,
Паламане життя
До ніг тобі
Покласти.
Та й скаже хтось:
— Дивак,
Хіба була
Потреба?
Літав би
Та й літав

Невисоко
У небі.
У небі,
Може, й ні,
А над кущами —
Вище,
Я світлом Весь
Наповнений,
Став променем,
Став повинню
Весняною,
Невтомною,
П'янкою,
Непритомною.
Не чую — начуваюся,
Не думаю — здогадуюсь,
Підношуся,
Утверджуюсь
І розумом,
І серцем.

* * *

Маленька репродукція — вікно
У давній час, чомусь повитий сумом:
Лле жінка обережно молоко
І думає свою буденну думу.
Без пози. Добрі руки. Повний стан —
Така собі проста майбутня мати.
Ну як, скажи, жилося, рідна, там,
Чи встигла ти кохати і страждати?
Як поспішала вранці на базар
Краєчком мокрої, холодної бруківки,
Несла в собі священний світлий дар
Продовжити життя — найвище право жінк
Ділила доброзичливість свою.
А як тобі? Бо може й заздрив дехто,
Що годувала батькову сім'ю,
Що зчарувала працею Ван Дельфта.
Робота ж твоя вічна. І сама
Вона в тобі, як загадка відбилась.
Вже триста років, як тебе нема.
...А молоко у глечичку лишилось

* * *

Вечір.
Київ.
Літо.
Серпень.
Тиша.
Місто спочива.
Відпускає
Нерви
Стерплі,
Глушить
Звуки
І слова.
Упокореніше б'ється
Серце
Стомлене,
Ще більш
Дріб'язковим
Те
Здається,
Що так
Мучило
Раніш.
Час примирення
Тривкого.
Час надії
І добра.
Час побачень
Тим,
Для кого
Золота
Прийшла пора.
І здається
Вічним
Вечір,
Мир і спокій —
Всьому суть.
...Та лягає
Вік на плечі
В час,
Коли
Куранти б'ють.

08.03.83

* * *

Вже надворі літо
Розпросталося,
Затеplіло,
Задощило,
Загрозилося...
Прожилося більше,
Ніж лишилося.
Щастя було більше,
Ніж зосталося.
А не хочеться,
Не віриться,
Не мириться.
В серці хвиля,
Ніби пісня
Недоспівана.
Десь кує зозуля
Несподівано.
І рахуєш мимоволі,
Чи помилиться...

04.06.02

* * *

Соловей — сирота, не співає, бо вітер.
Від холодних дощів опадає бузок.
Незігріта земля, як душа незігріта,
Відбуває відведений долею строк.
Над водою туман, наче пасма забуті.
Біла чайка шукає прозорого дна —
Припадає до хвиль: її крику не чути,
Все, як в мареві, маренні, тане, мина...
Припадаю і я своїм серцем до світу,
І до світу з туману німотно кричу: —
Не лишай, не минай! Не чіпай того цвіту,
Бо то я в ньому сивим додолу лечу...

28.05.98

* * *

Все далі від зими,
Все ближче до тепла,
Березам вітер кучері
кошлатить.
Весна ні місяця
Не має,
Ні числа —
Вона з душі,
В душі її початок.
То незбагнений запах
Таловин,
То відголосок
Півня
Струменіє,
То відчуття жагуще
Без причин —
Тривоги
і чекання, і надії.

* * *

Болить мені.
Усе навкруг болить:
Забута квітка в полі при дорозі,
Стерні жовтаве видиво, коли
З дощу чекає першого морозу,
Далека лісу смужка голуба,
Села мого розгубленість — неначе
Дитини плач... (Та й усмішка
хіба
Не біль трима в куточках
вуст гарячих?),
Заплутаність, затурканість міська,
І поїзда віддаленість, як спогад,
І клаптики полів із літака,
Багатство літ при досвіді убогим.
Болить мені землі моєї біль —
Без захистку усесвіту зіниця,
Що з болем випинається з орбіт.
Горить,
але ще голубим сльозиться..

* * *

У дорозі, буває,
Крізь клопотів
Болісну низку,
Пробиваючи шум
Двигуна
І зустрічного
Транспорту
Шквал,
Проривається
Раптом
Недоторкано,
Ясно і чисто —
Солов'їний хорал.
Жебоніє від нього,
Струмениться
І тане
Повітря,
І хмеліє довкола
Під зоряним
Небом
Усе.
І тебе піднімає
На хвилі
Кохання
І віри,
І, напевне,
До щастя несе.
Непроста,
Многотрудна,
Знервована доле,
Я не ремствую —
Знаю:
Доволі було
І добра.
Тож спасибі
За те,
Що вчувається
Ще
Мимоволі
Солов'їний хорал.

08.04.87

* * *

Добридень,
Доброничівська мадонно,
Із кременем, серпом,
Чи за кермом.
Твоє життя
Безсмертне і бездонне,
Як синє небо
Над твоїм селом.
Чи з грубих шкір
Одежину зшивала,
Чи клала хліб
На лаву
В курені, —
Тобі природа вічність
Дарувала
В дитині,
У чеканні,
У вогні.
Нехай пливуть епохи
Мастодонно,
А вчений в кістку
Око націля,
Ти вічна,
Доброничівська мадонно,
З округлим лоном,
Повним,
Як земля.
1982

* * *

О, вік шалений,
Світе бідний наш,
Куди ти мчиш
Тривожний,
Нетерплячий?
Немає часу
"Здрастуйте"
Сказать,
Поляйтесь, як слід,
Немає часу.

А там уже
В широку течію
Злились потічки
Досвіду і буднів...
Мій добрий друже,
Руку подаю.
Тримаймось гурту —
Так надійніш буде.

* * *

Реле спрацьовує на мить,
Мені б хотілося — на вічність.
Зімкнуться двері електричні,
За ними все, що десь летить.

Аеропорту течія,
Що день спиняє перед ніччю...
У тебе є квиток на вічність,
Допоки вічним буду я.

* * *

А на морі туман
Зажурився,
Задумався —
Чи то долі нема,
Чи то так просто
Сумно.
Та гойдається тихо.
Та в сиву сорочку
Жовту смужку піску
Второчує.
...Ой, тумане ж ти мій,
Туманочку...

1966 Одеса

* * *

Ну чого тобі, море?
Ну чого тобі хочеться?
Що за горе в тобі
Так хлюпочеться?
Може холодно? —
Дай, закутаю
Розпанахані
Твої груди.
Непривітне ти,
Ми чуже мені?
Не завітчане,
Не обмежене
Берегами і вербами,
І осоками.
Видно, важко бува
В твоїй величі
Одиноким бути
І... глибоким.

ПОЛІСЬКИЙ ЕТЮД

Нахилилась зломлена ялина,
Як на сповіді перед землею.
А тим часом нерозумний вітер
Ще кошлатить крону кучеряву.
Але їй уже того не треба,
І вона того уже не знає.
Знайдуть її люди, й стовбур сонний
Спалахне в печі та заіскриться.
А на пні, вже теплому від сонця,
Виступить розгублена живиця...

10.04.65

* * *

Спасибі тобі,
Каштане,
Що сховав ти мене
Від спеки,
Як здавав я
Перший екзамен
А академії.
Спасибі тобі,
Хороший,
Що боявся
За мене,
В тривозі
Чекав,
Ким я стану.
Спасибі тобі,
Каштане,
Що зустрівсь
На моїй
Дорозі.

СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ТАНЕЦЬ

Ой, заграй же, Дворжак, танець,
Я в твою печаль зайду.
Та собі мінорний глянець
На лице не наведу.

Бо не боляче й не гірко.
Тоскно котиться луна.
Хай не плаче скрипка тільки,
Хай розказує вона.

Так, заграй в похмурий морок.
І тоді я сам прийду
І на струни у покорі
Тихо серце покладу.

Грудень 1963

ЗИМОВИЙ СВІТАНОК

Щось десь ходить
За вікнами...
Шурхотить...
Заводить півнями
Пісні марево.
І здригає ніч
Від віхоли,
Що з нестриманою
Втіхою
Підмітає землю
Заново.
Сіра темінь
Затрусилася,
Затрусилася
Осиково,
І світанку
Гола неміч
Розляглась
Нечутним
Криком.
Простір
Крапками
Цяткований,
Як в газетному
Портреті:
Чорне в білім,
Біле в чорнім,
Повне
Стриманого
Трепету.
А із неба
Зблідлим снігом
Світла
Пригорщі
Спадають.
А з лиця
Землі моєї
Вітер
Сутінки
Змітає.

1965

* * *

А жовтень
Ще до краю
Не причалив,
Хоч ліс уже
Від нього
Дотліва,
І сторожко
Мовчать
Померхлі трави,
І дум бринить
Холодна
Тятива.
Присядем,
Брате
Жовтню,
На узбіччя,
І мов пониже
Відчуття
Нове, —
Ну що нам простір
Час? І вік?
А вічність? —
Вона без нас
І мить не проживе.

* * *

В. Мусянку

Жовтень.
Тараща.
Лікарня.
Прийомна.
У головного
Картина
Знайома:
Люди і справи,
Зболені будні.
І відчуття,
Що інакше
Не буде.

Стомлені очі,
Стиснені нерви...
Мрії, надії,
Де ж то тепер ви?
Клен золотий
Нахилився
В поклоні.
...В лікаря
Серце його —
На долоні.

ЖУРАВЛІ

В. Мусієнку

Колись давно товариш відповів
На те, що так мене тривожить ірій:
— Ти не співай осінніх журавлів,
А по весняних вік і настрої міряй...
Тепер я знаю, не у тому річ,
Чи журавлі осінні, чи весняні.
Важлива не пора прощань, чи стріч,
Важливо те, що діється із нами.
Бо журавлі спливуть і припливуть,
Як це було роками і віками,
А ми свою вигранюємо путь
Думками.

І серцями.

І руками.

Я чую знов у рідному селі —
Кружляють у жовтневому смерканні...
Кому — найперші плачуть журавлі,
Кому найперші,
А кому — останні...

17.10.84 Буда

* * *

Я лежав на землі
У Полісся на грудях.
Я думки проводжав,
Знову згадки стрічав...
Знав я все водночас:
Що було і що буде.
Я все знав.
Водночас
Я нічого не знав.
Було тихо й привітно,
І немов того світу —
Тільки подих землі,
Що довкола лежить.
І прощалося
Бабине літо...
І хотілося плакати.
І жити.

Жовтень 1965 с. Куліші

* * *

Хоч люби,
Хоч не люби
Пору цю
Трагічно чисту...
Щось шукають
Голуби
В опадаючому
Листі.
Позолота,
Просинь.
Ось
І прийшла
Красуня осінь,
Огортає,
Просить щось,
Тільки хтозна,
Що і просить.
Тільки журно
На душі
За минулим,

За майбутнім...
Хоч спіши,
Хоч не спіши,
Але так воно
І буде...
Обривається,
Кружля,
Опускається
Додолу.
Прикривається
Земля.
В парках стало,
Наче вдома, —
Там, де мати,
Де село
Ще казки дитинства
Носить,
Там, де верби
За ставком
Золоті
Гойдають коси,
Де пронизлива
Печаль
Ще малого
Не торкає,
Де осіння
Чиста даль
Липі майбутнє
Прикриває.
Хоч люби,
Хоч не люби
Пору цю
Трагічно чисту...

* * *

В селі розвиднюється ледве.
Так тиша в сутінках пливе,
Що чути, як тримають землю
Ті, хто по совісті живе.
Як їх напружуються руки,
Як піт стікає із чола.
...Зринають тихо вічні звуки

Мого маленького села.

* * *

ЛИПА ПАХНЕ

Як липа пахне
В Києві мені...
Мій батько вулики
Огляне і догляне,
І пасіка
Жовтава і духмяна
Пливе у світ
На білому коні —
На хвилі пісні,
Там де біла грива,
Де безмір суму
В ніжність перейде...
І щастя бачиться...
І рученьку...
Та де ж —
Бо навіть в пісні
Буде нещаслива...
Як липа пахне
В Києві мені...
Немов несучи воду
Від криниці,
І хлюпається сонце
Білолице, —
І холодно в відрі
Йому на дні.
А добрі руки
Не кусають бджоли,
Бо злагода —
І Природи заповіт
Струмує ніби
Через цілий світ,
Через повітря
Тихе і прозоре.
Як липа пахне
В Києві мені...
Понад суєтність,
Понад звичний намір,

Де вистачить самотності
Між нами
Не на хвилини,
Навіть не на дні.
Ніхто не крикне:
Люди, друзі, браття,
Як липа пахне!
Чуєте, чи ні!?
Як липа пахне
В Києві мені...
Як липа пахне...
Тільки вже
Без батька...

* * *

Калинівки
і Вербівки,
і Буди,
Немає вас,
Та є ще ваші люди.
Та є печаль,
Засіяна думками,
Та верби
Над уявними
Ставками,
Та ще земля,
Що просить зёрна
Й плуга,
Та совість,
Що не дасть
Продати друга,
Та віра в те,
Що ваші ніжні
Назви
Ще прочитаєм
На дороговказах...

08.10.84

* * *

Південний край,
Країна степова,
Люблю тебе,
Собі тебе присвою,
Однак не вір лише
На ці слова, —
Душі повір,
Пораненій
Красою.
Усе, що є в мені —
Усе це — ти:
Я сам стаю і
Над річкою покосом.
Та, живучи
З твоєї доброти,
І душі зробив
Таку прозору
Осінь...

* * *

Річка Таль —
Не річка —
Річечка
Серед літа
І тепла,
Тільки в пам'яті
Помічена
Тихо,
Лагідно текла.
Золотисте дно
Промінилосьь,
Ледь хилилась
Осока.
...Дивувався
Переміною,
Що раптово
Виника.
Ще хвилину
Був пригнічений.
Ще — туманилася

Даль.
А тепер...
Спасибі літечку
І тобі,
Хороша річечко,
Що зоветься
Річка
Таль.
1984

КАТЕГОРІЯ

Поклонись колоску,
Колосочку,
Зернині,
Зернятку.
В ньому
Праці і щастя,
Надії,
Людини — вінець,
Можеш все
Повторити,
Пройти,
Упізнати
Спочатку.
Та початку нема,
Як в зернині
Завмер
Корінець...

04.07.84

* * *

А під вечір
До Тетерева
Ідуть верби.
Босі
(Бо тепло),
Миють коси із берега.
Адже свята
Зелені.
Весь Житомир

Заклечаний.
— Тройця, —
Звично казали,
Хоч на правду-то
"Трійця".
Ніжні запахи
Чебреців
І зілля
Татарського
(Лепехи, татариння), —
Докопаєшся хіба
До коріння?
Вербам тихо
Спокійно...
Осока
По коліна...
...Мамочко!
Як далеко туди
Від Берліна!

*Берлін
9 травня 2001*

РЯСТ ЦВІТЕ

Як ряст цвіте,
Коли в своїй порі! —
Не фіолетовим,
Не голубим,
Не синім...
Стоїть туманом,
І знести несила
Мені це буйство
Дивних кольорів.
У мареві розніжених беріз
Пливеш уявна, світла, невагома —
То Мавкою, де гілок
Тихий гомін...
То рухом рук...
То постаттю на зріст...
А ряст цвіте
Гарніш юнацьких снів!
І серце крає ніжності
Відплата.
Мій рясте,

Мій чаклує головатий,
Прости за плин
Твоїх коротких Днів...

ОСТАННІЙ МОНОЛОГ

Ну, зрастуй, полечко,
Останній виднокруг
Для тих, хто гляне звідси
Замість мене...
Чому ж ти не привітне,
Не зелене?
То ж я пішла,
А люди не помруть.
А я тебе відчую все одно
Весняним запахом
І босою ногою,
І, як колись, всі болі перегойть
Надій дитячих чисте джерело.
Стрічай мене обідньої пори,
Як я тебе по сотні раз
Стрічала,
Як літо твоє вродою
Квітчала,
Коли тебе не знали трактори.
Коли твої стражденні колоски
Хилились силою і втомою
На руки
Та шепотіли.
Ті ласкаві звуки —
Так схожі на дитячі голоси!
Тоді в полукіпках,
Що ставили ми тут,
Білили їх малі сороченята.
Опісля взнала: то найбільше свято
Було дароване мені на цім віку.
Ой поле-полечко, горіла тут трава
І чобіт кований в пилюку тер травицю.
І як в "Писанії" тебе клювали птиці,
Й душа твоя стогнала, як жива.
Страженне поле, зрозумій, прости.
Ми з горя слали і тобі прокляття,
Як пухли діти. Не хотіли знати,
Що ти стомилось хліб для нас ростить.

Ти всім було, в що вірю і люблю,
Що гріло серце, тішило надію.
Я не скажу красиво, бо не вмію,
Та знало ти, як гарно я роблю.
Оце й усе.
Я в тебе перейду,
В твоїм навіки залишусь полоні.
Я вже не знаю: сльози це солоні,
Чи дощ на нашу спільну ярину?
Прощайте й ви, кому ще довго жить.
Глядіть же землю, поле, ліс, озерце.
Легенько йдіть, — моє під вами серце.
Воно й тепер за вас усіх болить.

* * *

Вийшов день
В вишиваній сорочці,
Начіпляв дзвіночків
На віти.
А веселі стрижені
Хлопці
Ними граються,
Наче діти.
Якось радісно,
Трохи боязно
Підворушують землю
Лопатами.
Аж не віриться,
Що цих хлопців
Називають суворо
Солдати.
Їм і сонце само
Уклін
Посилає з блакитного
Неба.
Як спокійно стає
На землі,
Коли садять
Солдати
Дерева!

1966

ТАРАЩІ

Я не скажу
Ні "здрастуй",
Ні "прощай",
Моє затишне
Невелике
Місто.
Бо ти —
Постійні радість
І печаль,
В душі моїй
Ти — особливе
Місце.
Я зберігаю чистим
Почуття,
Спокійним,
Рівним,
Теплим і глибоким,
Бо ти —
Освітлена прелюдія
Життя,
Зеленоброва
І голубоока.
Заклучане у липи
Запашні,
У повені садів —
Природи
Даровизні,
Красуйся
І рости,
Рости своїх
Синів,
Маленьке, як село,
Велике —
Як Вітчизна.

* * *

Ти бачила,
Як соняшник цвіте?
Довірливо
І якось соромливо.

Буває, сива злива
Упаде,
А він зіщулиться
І сонця жде,
Як дива.
І тільки
Перший промінь
Затремтить,
Він ловить,
Пригорта його,
Сміється.
Йому тоді, мабуть,
Щасливо жить,
Його зелене серце
Часто б'ється.
Він ладен був би
Зупинити ніч.
Він ладен розгорнути
Чорні хмари.
Він рушив би
За сонцем
З поля пріч.
...Аби лиш другу ногу
Приладнали.
1966

РУСЛАНІ

Ще сонце не сідало
За горою,
Ще тільки розгорялося
Воно.
Левадою густою,
Сніговою
Котилося,
Іскрилося,
Текло.
У в інеї кущі,
Дерева,
Трави.
Сто тисяч сонць
Видзвонює,
Тремтить.
Ще двоє сонечок —

Найбільш
Яскравих
Під віями
Дитячими
Горить.

21.12.75

НІЧ НА ВОРОНІ

На лугу пасуться коні
По дорозі на Ховми...
На Вороні, на припоні
Зажурилися човни.
Прохолодний тихий вітер
Сумно листям шелестить,
Обіймає сонні віти, —
То шепоче, то мовчить.
Так самотньо світить місяць.
Тихо-тихо уночі.
Тільки зрідка на узліссі
Загукають пугачі.
Берег хвилі щось промовить,
Зірка плавно упаде ...
Знов спокійно на Вороні
I...

ні вогника ніде.

30.08.64 Буда

БІЛИЙ ВІРШ ДО РУДОГО СОБАКИ

На шафі,
Капловухий,
Мов Каштанка,
Стоїть
Ляльковий пес,
Дітьми забутий,
Та за годинник
Пильно
Заглядає.
...Що ти шукаєш
Там?

Чи не хвилину,
Коли ти радість
Ніс
Малій дитині?
Коли вона
Невміло
Пригортала
Тебе
Дарованого,
Доброго,
Живого.
Ти довго спав
У неї на подушці,
Ти у колясці
їздив
По подвір'ю,
Чекав її з садка,
Робив уроки,
Коли ще букви
Ледь в слова
Складались...
Іди тепер
До мене,
Пригадаєм
Освітлену годину
В давній
Квітень:
Мале
Тебе уперше
Обіймає.
...Я ж того щастя
ще не осягнув.

13.11.82

АНАТОЛІЮ

Які півні
У Буді голосні
Горланять
Прохолодного світанку!
А ти б хотів,
Щоб ця безсонна ніч
Зоріла безкінечно,

Без останку.
А вересень
Висвячує в росі
І листя, вже зажурене,
І трави.
І сум твій
Охолоджує своїм
Повітрям свіжим
Срібно-золотавим.
І спокій
Серце стиха огорта,
Коли твій син
Біля старої хати,
Як одкровення, тихо мовить:
— Тату!
...Які півні

* * *

Від садів вишневих білих
Хуртовина віяла.
Може, тому Білу Церкву
Зовуть просто Білою.

* * *

Відпустка — не море,
Не пляжі забуті,
Це — дозвіл в дитинство
Своє
Повернутись,
Де скошеним сіном
Півсвіту пропахло,
Де спілі черешні
Над батьківським дахом,
Де росяні трави
Та довгі покоси,
Де горлиця, тугу
В любов переносить.
Де світ безконечний
І часу — на вічність,
Де небо заклечане

Дивиться в вічі...

1986 Одеса

* * *

Має кожне
Деревце
Восени своє лице:
У сосни —
зелене,
У клена —
розгублене,
У тополі —
згорьоване,
У дуба —
суворе.
А в яблуні —
добре,
Як материні руки.

19.10.84

* * *

Стривай-но, серце,
Трохи відпусти.
Я ще живу.
Я буду довго
Жити.
Бач, налилося
Щедре моє жито,
Щоб знов
Мільйоном зерен
Прорости.
Життя закон
Підтверджує
Само.
Бо так воно
У всьому
Повелося —
Сивіє колос,
І моє
Волосся,

Та вічний
Хліб,
Та вічний
Плин
Думок.
З нас кожен —
Лише сходинка
В житті.
В мені живе
Мій дід
І батько, й мати...
Я маю дітям
Думку передати,
Щоб в думках внуків
Знов сюди
Прийти.
Життя!
І мій рядочок
Запиши.
За змінами
Навколо
Пильно стежу,
І все я розумію
Як належне.
Одначе, серце,
Нумо,
Не спіши.

* * *

Не довелось вам часом
Зустрічать
Аматорський,
Напрочуд вдалий
Знімок:
В долоні
Юрія Гагаріна
Курча
І цвіт навколо
Життєдайним
Німбом.
Недавній час,
Та вже без вороття.
На зламі двох епох,

В горні краси і сили
Зустрілись,
Ледь проклюнувшись,
Життя
І розуму
Найвищий
Добрий символ.
Там усмішка
Жевріла
І цвіла,
Цвіли сади
В Ксаверівці,
Як диво.
І віра в щастя,
В молодість
Була
Така ж ясна,
Як віра
В справедливість.
Схилилась вишня
До його плеча,
Світилася
Рясним
Весільним цвітом.
Дивилося
Здивоване
Курча,
Маленьке і крихке,
Немов життя
На світі.

* * *

Зібрані вже речі
На дорогу...
Холодно
У грудях
До сльози...
Не дивіться так
На мене
Строго,
Фото,
Рушники
І образи...

* * *

Дідову гармонію знайшов

Та й повів невміючи, старанно.
Хочеться заграти про любов,
А вона співає про страждання.
Відпускаю сам собі гріхи,
Босоніж біжу повз осокори.
Повертають стомлені міхи
Із дитинства дивні перебори.
Невловимо пахне чебрецем.
В хаті, як при дідові, неначе.
...Бідна мати, до вогню лицем
Біля печі нахилившись, плаче

* * *

Тихо так
У Бабинім яру,
У низині
Пахне
Бережина.
Я кленове листя
Підберу,
Засумую раптом
Без причини.
Ненадовго:
Спокій навіва
Запах осені,
Приємна
Прохолода...
Зайві жести
І дрібні
Слова
Проти втоми
Й мудрості
Природи.
Раптом вдарить
Ззаду
"Та-та-та!"
Жахно серце
З розповідей
Стисне...

Та й відпустить —
Діти...
Самокат...
Саморобні
Мчаться
"Мотоцикли".

ХІМТРЕНАЖ

Хімтренаж —
Це тяжка робота.
Це робота
До сьомого поту,
Що льодком
Збігає на шию,
Прозаїчно і бридко
Стигне.
Тільки ти
Не встигаєш
Мислити,
А, тим паче,
Не філософствуєш:
От, мов, добре було б
На совість
В світі цьому
Когось провчити,
Щоби знали,
Що таке — війни,
Щоби знали,
Що таке — хімія,
Щоб усе відчули
Відразу...
Просто ти
Вже в кінці
Терпіння
По команді
Зриваєш маску
І ковтаєш,
І п'єш повітря.
І боїшся почути:
"Гази!"

10.02.66

СТЕЖИНА В ПОЛІ

Уже дерева сполохом горять.
У розпачі німому серцю тісно.
Спливає швидко в осінь серпень-брат.
Стежина в полі...
Лебедина пісня...
Уклін тобі, засмучений розмай,
Прийми мене, моє зізнання пізні.
Полин... Стерня... І болем через край
Стежина в полі...
Лебедина пісня...
Просторе мій, понад добро і зло
Ти будеш вічно, так як нині й прісно,
Здіймаюсь, як востаннє, на крило...
Стежина в полі...
Лебедина пісня...

* * *

Немає часу, щоб зробити
Тебе щасливою з собою.
Немає часу, щоб прожить
Літа, відведені судьбою.

01.01.83

ЧЕКАННЯ

Стоять хліба,
Надіються.
Дощі пройдуть,
Розвіються.
Засяє сонце
Щирістю.
Над полем світ
Розшириться.
І стане труд
Святиною,
А хлібороб —
Л ю д и н о ю .

03.07.84

* * *

Ішов собі левадою додому..
І щось бентежило, прозоро жебоніло.
Душа злетіти жадібно хотіла,
І жайвора струмок дзюрчав додолу...
Я здогадавсь: від Тебе це було,
Бо іншої не бачилось причини, —
Була весна.
Виднілося село.
Тепло стояло.
Зацвіла ліщина...

* * *

Прониже ніжність солодко-болюче,
Сопілка захлинеться від жалю,
Тебе слова мої нестримані замучать:
"А я тебе люблю,
А я тебе люблю."
Бо ти їх будеш чути в шумі лісу,
У лепеті дитячому...
Бува
Отак прив'яжеться колись почута пісня.
Але ж не так
Звучать мої слова?

* * *

Думки рояться,
Мов ласкавий сніг,
Такого ж доброго
І бажаного змісту.
Я сиплю їх, як сніг,
Тобі до ніг.
...А сніг летить
Над нашим рідним містом.

* * *

Поезія — Не те,
Що в слові блискає,
Проміниться,
Яскраво виграє,
А те,
Що поруч
І настільки близько,
Що слів
Для визначення
Не стає...

25.08.85

ОСІННІЙ ВАЛЬС

Велика зала — людний Київ.
Немов ріка повз нас тече,
Коли у вальсі ніжно гріє
Твоя рука моє плече.
У золотої заметілі
Ані початку, ні кінця,
Та не додати : "Захмелілі
У такт забилися серця..."
Бо не судилось, не збулося
Усе, що навіває вальс.
Бо нас не так єднає осінь,
Як тихий сум єднає нас.
За тим, що стримано, неспішно
Вбирає Київ листопад.
І жаль неказаного більше,
Ніж сказаного невпопад.
Чом у заклечаному місті
Ми не зустрілися колись?
Чом літа бабиного вісті
В моє волосся заплелись?
Життя проходить непомітно,
Та без образ на долю, бо —
Осіній вальс, останні квіти,
Остання світиться любов.

* * *

Все, що було, мене не полишає.
І буде так, допоки буду я.
Як і раніш, я високо літаю
На крилах пісні, в котрій ти — моя.

* * *

Від солов'їв здригнулась неба синь,
А місто спить, загорнуте в тумани,
Я повернусь, лише ти попроси
Очима, чи руками, чи словами.
Я повернусь і зачаруюсь знов,
А ти заплачеш тихо, без причини.
Життя минає, та живе любов
З твоїми неповторними очима.
Пливуть, пливуть травневі голоси,
Гойдають світ, заклечаний над нами.
...Від солов'їв здригнулась неба синь,
А місто спить, загорнуте в тумани.

* * *

Я повен радості і смутку.
Я повен ніжності і сліз.
І розцвітають незабудки
Поміж засніжених беріз.

Твоїм коханням незрадливим
Проміняться щасливі дні.
Була б сама ти нещаслива,
Нещастя роблячи мені...

* * *

Катрусю...
І забракло слів.
І закінчилася розмова.
Бо скільки є у цьому слові
Історії,

Життя
І снів!
І тихий шепіт в осоці,
Й вишневий цвіт
В відрі з водою,
Де щастя міниться
Бідою,
Як від циганки
На руці.
Ти не зважай,
Що слів нема.
Не можу я словами грати.
Хай скаже той,
Кому сказати
Ти б захотіла
Їх
Сама.

* * *

Яблуками пахне у твоїй кімнаті.
Липень в моє серце лагідно пливе.
Буду жити ясно, буду завше знати,
Де моє кохання сонячне живе.
Оточили хату темні чорнобривці,
Їй же кожна квітка ніби до лица.
Буду жити довго, думать наодинці,
Що далека осінь... Літо без кінця...

* * *

Відірви листочок
Легкою рукою —
Може про кохання
Ніжно
Напишу.
Полетить на спомин
Лагідний рядочок,
Та запам'ятати
Я не попрошу.
Бо не в слові справа,
Бо не в пісні сила,

А у тому, як це
Поміж нас було:
Як листок зривала,
Як ти говорила,
Як навколо літо
Радісно цвіло.

* * *

Життя моє у відблиску краси,
Освітлене, окреслене тобою,
Злітає піснею хорошою такою
На добрий лад, на тихі голоси.
Веди свою мелодію, веди,
Заквітчану веселки перевеслом.
Пливу у ній, не вибираю весла
З цілющої прозорої води.
Мелодію цю в серце увібрав,
Від неї зачаровуюсь, німію.
Прошу для тебе в долі, як умію,
І ніжності,
І щастя,
І добра.

* * *

Не забувай мене, як зможеш,
Глянь у відчинене вікно
На тихий ліс, в цю пору схожий
На недописане панно.
Ще в ньому фарби нерозтерті,
Ще неяскраві кольори,
Ще ходять з пензлями в беретах
Весняні молоді вітри.
В них на устах уривки-фрази:
"Люблю...ю... Любитиму...у... Любив!"
...А я нікому ще ні разу
Цих дивних слів не говорив.

* * *

Скажи мені,
Чому отак бува,
Коли нас так
Багато поєднало,
Я перші
Все пригадую
Слова
І ті місця,
Де ми тоді
Бували.
Осінній подих
І кленовий лист.
І навкруги
Така дзвінка
Прозорість!
Що і тепер
Сказати б
"Стережись!"
Супроти зла
І заздрощів,
І горя.
Я вигук цей
Через літа
Несу,
Чатуючи в тобі
Незмінну
Юнку.
О, невблаганність
Долі
І часу!
О, безконечність
Першого
Цілунку!

* * *

Невчасно як
Мелодія...
Щемливо так,
Розпачливо...
Причому ти?

Причому я ?
Побачимо...
Побачимо...
За ніжністю
Хорошою
Душа болить,
Не кається.
А сніг летить
Непрошений.
А клен горить
Прощається.

* * *

Валентині

Вдаль, де хиляться тополі,
Наче сестри, за селом,
Щось таємне нас поволі
В синій вечір повело.
Заплело ласкаво руки,
Відшукало чистих слів.
І гойдали серце звуки
Незвичайних солов'їв.
А трава, неначе пута...
Розпустилася коса...
Стало тихо так, що чути,
Як зривається роса.

* * *

Вечір.
Вересень
Опечалений.
Корабель
Дніпром —
Ніби чаєчка.
Хвиля в берег б'є,
Тихо губиться.
...Це ніколи вже
Не забудеться.

* * *

— Прощайте! — зронять журавлі.
Верба заплаче над водою.
Одні залишимось з тобою
На цій покинутій землі.
Студена хвилька набіжить
Хистким, непевним перевеслом.
Надія хвилиною воскресне,
Щоб знов чекати,
 вірить,
 жить.

* * *

Туман осінній — символ тиші
Задумався.
І в мить таку
Немов сторінку щастя пише,
Прожиту нами на віку.
Сторінку щастя з книги муки
В прийдешні дні собі візьми:
Як був туман...
Завмерли звуки...
Туман і ми.
Туман і ми...

* * *

А дощ іде...
Печаль така...
В тумані схована ріка...
І міста шум...
І, як на глум,
Звучить
Весела
Музика.
Прийди ж!
Свари як хоч мене,
Скажи, що туга
Промине,

Що дощ пройде...
Напевне, десь
Вже радість
Лине
Променем.

* * *

Буває так:
Таксі ловлю,
Лечу, як в спогад,
В ранню юність.
В мені приховане
"Люблю"
Так ніжно-ніжно
Ворухнулось.
Образи, сумніви —
Пусте,
Зоріє вечір —
Свідок вчасний.
Лечу до тебе
Навпростець
За два карбованці
...До щастя !

* * *

Прошелестять сторінки наших днів,
І вийде в світ собі звичайна книга
З печалями осінніх вечорів,
З надіями скресаючої криги.
І буде в ній дитинства первоцвіт,
Сторінки горя з чорною габою.
Та знаю, що засяють на весь світ
Сторінки, що осяяні тобою.

* * *

Горнися,
Горлице,
Світися
Гордістю.
І це,
Як сонця
Промінь, —
Мені в лице.
Я за тобою
Соняхом
Стривоженим
Росту,
Тягнуся,
Гріюся.
Помітиш —
Зашаріюся.
А відвернешся —
Знічуся,
Зайдусь від болю.
Ніченько!
Не закривай, —
Застуджуюсь.
Загину,
Як відступишся.

В ГРОЗУ

Удар!
І блискавка!
І знов,
І знову сполох
У зіницях.
А біль такий,
Що не присниться.
І біль,
І розпач,
І любов.
В поривах вітру
Слів нема:
То шал дощу,
То знову вітер.

І небо все
З вогнистих літер
В твоє
Складається
Ім'я.
Постій же!
Зливу віднесе.
Веселка ще тобі
Заграє.
Я не горю,
Я догоряю...
Один ще спалах —
Та й усе.

* * *

Примарна блідість місяця з-за хмар,
Що сіють снігом місяцеве світло.
Застиг у чарах новорічний парк
Під поглядом твоїм ясним, привітним.
Такої ночі робляться дива,
І хочеться добра усім бажати.
А ще несказані, закохані слова
В цілунки ніжні, лагідні вкладати.

ТЕЛЕФОННА РОЗМОВА

Я знаю, що ти не сама.
І треба сказати байдуже:
— Робота...
Звичайно...
Дарма...
Під вечір стомилася дуже...
До скроні твій голос тулю,
В тумані гарячому тану
І так розумію:
— Люблю...
Надіюсь... Чекаю...
Коханий...

* * *

Біля тебе квіти —
Не від мене.
Радості причина —
То не я.
За вікном
Давно вже незелена
Гілочка
Надламана.
Моя.
Деревина жовта
Стужавіла,
Заважала б —
Зрізати могли б.
Білим
В цьому
Світі
Відболіло.
Чорний біль
Забитий
В душу
Вглиб.

* * *

Гойднеться спогад в серці,
Як крило.
Вагон здригнеться —
У майбутнє рушить.
А у мені, що буде і було,
З'єднається,
Схвилюється,
Зворушить.
Не буде з цієї казки
Вороття.
Пливе вагон у безвість
Проти ночі.
А над усім
Реальністю життя —
Твої великі
І печальні
Очі.

ПРО СЛОВА

(два сонети)

1.

Я так боюсь банальності в словах,
З нагоди ці слова чи не з нагоди.
Звучання первозданної природи
Шукаю в них, щоб передать в рядках.
Щоб передать в рядках і звук струмка,
І запах трав, і колір першоцвіту.
І щоб лунала ніжністю, привітом
З тих слів тобі мелодія струнка.
Мелодія струнка, як ти сама —
З великим, вологими очима.
І що б ти не сказала, — все значиме,
І трепетом мене всього пройма.
Багато важить так не сутність слів,
Як хто, кому й для чого говорив.

2.

Шукаю слів і образів, і фраз —
Ні з чим тебе не можу порівняти.
Не просто виняток, а взагалі одна ти,
Усе в тобі для мене в перший раз.
Здаються сірими усі мої слова,
Ні формою — для тебе, а ні змістом.
В думках пливу до тебе понад містом,
Малюю казки сонячні дива.
Ловлю твій погляд, голосу струмок,
Політ руки, усмішки таємничість.
Звертаюся: "Володарко. Величність",
Та й сам сміюсь з дитячих цих думок.
Ти — просто все!
А всьому слів замало.
Бо що слова — лиш тінь оригіналу.

БЕРЕЗОВИЙ СІК

Не сік даю,
А приворотне зілля,
Настояне весною
І вогнем,

Щоб ти мене чекала
В надвечір'ї,
Щоб мучилась без мене
День за днем.
Засвітиш світло
Та й опустиш руки,
Бо чи захочеш ти того,
Чи ні,
Підеш в думках
Зі мною
В сині луки,
Як я ходжу з тобою
Уві сні.
І будеш ти летіть,
Летіть до мене
На поклик
І жагучий,
І палкий.
І ні при чому тут
Берези й клени, —
Тут лише я,
Сама побачиш...
Пий.

* * *

Є в цьому світі
Ти.
Багато це
Чи мало?
То я ж
Своє "Прости!"
Сказать
До кого
Маю.
Мене
В щоденну путь
До тебе
Б'є,
Як з пращі.
Я кращим
Хочу бути,
Чи хоч здаватись

Кращим.
Та ще
У кожну мить
Охоплює
Тривога.

І став я
Розуміть,
Як люди
Вірять
В Бога.

* * *

Якби ти знала,
В ці весняні дні,
Як боляче,
Як боляче мені!
То ти б
Предивні руки
Підняла
І доторкнулася б
Гарячого чола,
Жадані б мовила
Нечувані слова...
І я б повірив,
Що любов
Жива.
Допоможи!
Я так тебе прошу!
Скажи неправду —
Я тобі прощу.

* * *

Заграють сумно-урочисто
Труби,
Зайдеться плач
І обірветься знов.
Ударить біль
(Як вже не раз)
У груди,

Здригнеться у труні
Моя любов.
В весняних квітах,
В зелені барвінку
За містом,
А чи на краю села
Зустріне вічна вже
Її домівка,
Така глибока
І така мала.
А я любов востаннє
Пригортаю.
І чую,
Як земля
З-під ніг біжить.
І знічено
Благать тебе встигаю:
— Ти кинь землі,
Тобі ще треба жить.

* * *

Живи, моя хороша
І ласкава,
В намисті рос,
Калиною в гаю.
Щоб там тобі
Зозуля накувала
Багато років
На любов мою.
Квітуй, лелій
Свої зелені шати,
Лови проміння перше
І його
Цілуй...
Аби мені лиш знати,
Що проростаєш
З серця
Із мого.

* * *

Ой, чути дзвін
На сполох
Чи на сум.
Ой, чути голос
Муки
І страждання.
Прокинься, зіронько!
Прислухайся —
На глум
Там розпинається
Моє гірке
Кохання.
Регоче злоба,
Заздрість скреготить
І пліток потолоч
Мережить
Павутину.
...Воно ж,
Покривджене,
Так дуже
Хоче жить,
Як хоче жить
Приречена
Дитина.
Вже гайвороння
Падає
З-під бань,
Вже слабне
Голос,
Кровоточать
Рани...
Насмілься, рідна,
Поруч лише
Стань —
І все скінчиться,
І настане ранок

* * *

Вже ходять полем стомлені тумани.
Вже сніг зійшов.
Тужавіє земля.
В чеканні таємничого роману
До неба голі груди підставля.
Уже здригнулось серце хлібороба,
Вже рушили росточки у зерні.
Ознакою жаданої хвороби
Щось світле ворухнулося в мені.
Я сам пливу, зволожений в тумані.
Надії зав'язь у душі бринить.
Безмежний обрис нашого кохання
З землею-цяточкою
безвістю летить.
Я все до тебе дістаюсь
Думками.
Перш за все думками.
А як виліплюю руками —
Про те і думати
Боюсь.
Ось очі, руки
І коса,
Ось відчайдушний дотик
Персів.
І я німію,
Наче вперше
В моїх руках
Така краса.
Тамую знов
Серцебиття,
Минаю персів
Стигли грона,
Малюють руки
Ніжне лоно,
Де квітне
Таїнство
Життя.

ПЕЙЗАЖ

Гроза іде в Матвіївську затоку.
Завмерли верб розкішні острови.
Ілля наївний колісницю котить,

Щоб райдугу-веселочку зловить.

Хіба ж піймаєш? Грає семиструнно
Об арки пішохідного моста.
І так бринить —
Мов пробиває струмом,
І помира, мов музика проста.

БЛЯ СОФІЇ

Гортає жовтень
Листя
На алеї.
Баби камінні
Вічність
Стережуть.
(Та що їм вічність,
Що вони — до неї?
Вони її
в собі
самі
несуть).
Чи це було?
Скажи,
Чийого щастя
На плитах цих
Відлуннює Хода?
Чия спливає
Найдрібніша
Частка
По колу,
Ніби
Лєвова вода?
Та й він заснув
На осінь
І на зиму,
Зажурено,
В задумі
Про своє.
Каштани
Хочуть
Міддю
Мідну спину
Йому прикрити —

Вітер
Не дає.
Чому хвилює,
І чому
Т а к з н а ч и т ь
Тут кожен
Порух,
Силует і шерх?
І тішить —
Бо пригадую
І плачу.
Печалить —
Бо пригадую
Лише.
Як мудро:
Не повернеться
Минуле.
Як важко:
Все пливе
Без вороття...
Але ж
Ти є
У Києві
Заснулім,
Заповнюючи
Все
Моє
Життя,
Прояснюючи світ
(Бува похмурий)
Хоч відблиском
Від спогадів-зірниць,
Пояснюючи,
Що глибока
Мудрість —
Уважним бути
До твоїх
Дрібниць.
Я тихо промовляю —
Повернися.
Нехай ніщо
Тебе
Не зупиня.
Я тут,
На площі.

В заметілі
Листя
Богданові
Притримую
Коня.

* * *

"Люблю тебе,
Напевне, до останку," —
З віків слова ці
Пам'ять
Принесла.
На їх вогні
Горіли бранці
Й бранки.
Тепер і наша черга
Підійшла.
Багаття готить,
Хватає
П'яти,
А я свічусь
Крізь сльози
І терплю.
Терплю,
Коханням
До стовпа прип'ятий,
Тебе шукаю
І кричу:
"Люблю!"

* * *

До храму дзвонять
У Белграді.
Світає.
І до чого б це:
У кіс
Печальному окладі
Твоє нахилене
Лице?
Слов'янку,

Мрій дівочих бранко...
Тривожусь,
Мов сказати боюсь:
На образ твій
Далеким ранком,
Під дзвони Лаври
Помолюсь...

* * *

Коли урартського царя,
Дочасно вмерлого,
Ховали,
Над ним приречені
Стояли,
І десь стояв
Майбутній я.
Блищали сльози.
Тихий плач
(Чи за царем, чи за собою).
Красунь небачених
Покоєм
Ставав
Підземний вже
Палац.
На всіх напоїв вистача.
Прощально арфи
Тануть струни...
Арфістку теж
Чекає трунок
І лезо
Гострого
Меча.
...Заціпив жах
Від скронь
До ніг,
Коли дівчата
Вже сиділи,
А кров стікала
З обважнілих
Обшитих золотом
Тунік. Бо ти...
(Це ж ти отам була!)

Твоя все тихше
Плаче
Арфа,
І вже на перса
Цілить спрагло
Свій погляд
Проклятий булат.
А груди ходять рівно,
В такт...
Це ж їх любив я
Цілувати,
Коли довірливо
Кохати
Вони просили.
Як же так?!
Не смій!!!
Від крику я затнувсь.
Через простори і епохи
Я пролетів,
І меч потроху
Від серця від мого
Зігнувсь.
Вже горло воїна
Мої
Холодні пальці
Не стискали,
Як арфа знову зазвучала
На всі часи, на всі краї.
І та
Кохання дивна гра
Тисячоліття
Лине й лине
З Месопотамської
Долини
До круч
Вже сивого
Дніпра...

* * *

Полюби мене знов, полюби.
Дай душі посмутнілій розраду.
Як надія на щастя, на радість,
Глянь — над містом знялись голуби.
Що тримає їх: крилець розмах,
Чи проміння грудневого ранку,
Що як роздуми фортепіано
У Рахманінова руках?
Зараз скрипки підхоплять — лети!
В серці полум'я здійметься... згасне..
Зараз стане красиве прекрасним,
А прекрасне — чарівним.
А ти !..

* * *

Валентині

Цілую руки струджені твої,
Що тисячі робіт переробили,
Що на звичайнім білім полотні
Створили казку.
Ні, життя створили.
На ньому ружа дивна розцвіла.
І не зів'яне квітка та віднині.
Вона про тебе більш розповіла б,
Красуючись у доньки на кофтині:
Про те, що знаєш колір, ліри суть,
Що маєш серце, на добро відкрите...
Якою ж треба людяною бути,
Щоб через муки
Так добро
Творити?!
Проведу обережно очима,
Бо не зможу подати руки.
Все на світі між нами значиме:
І секунди, і дні, і роки.
І слова, що не сказані досі,
І наслід рикошетом — плітки,
І печаллю забарвлений досвід,
Що в миттєвості зводить віки.
Там, де мріялось, ми не ходили,

Де ходили, трава поросла.
Хай же стане спасенної сили
На твої многотрудні діла.
Хай же стане.
Бо тільки
й причини,
Що не смію підтримати сам.
...Проведу обережно очима, —
Хоч би ніжність свою передам.

ТРИ СОНЕТИ

З Вільяма Шекспіра

1. (76)

Різноманітністю раптових перемін,
На жаль, не сяє вірш мій новизною.
Чи пошукать мені нових стежин,
Сполук незвичних та нових прийомів?
Та в котрий раз не знаю, як сказати,
В старій одежі появляюсь знову.
Здається, що по імені назвать
Мене у віршах може кожне слово.
Все це від того, що я знов і знов
Одну і ту ж вирішую задачу:
Про тебе я пишу, моя любов,
І серце те ж, і ті ж я сили трачу.
Одне й те ж сонце ходить наді мною.
Але й воно не сяє новизною!

2. (77)

Сивини ваші дзеркало покаже,
Годинник — втрату золотих хвилин.
На чистий аркуш ваша думка ляже —
Комусь рядок розкаже, чим жили.
По рисках зморшок скаже скло відверто
Про кількість втрат (і мова та пряма).
А в шурхоті годинника уперто
У вічність час спливає крадькома.
Відзначте, як зумієте, словами
Все, що не можна в пам'яті тримать.
Своїх дітей, давно забутих вами,
Вам доведеться, може, зустрічать.
Як часто ці рядки минулих років
Прибережуть безцінні нам уроки.

3. (90)

Якщо мене розлюбиш, то не варт
Про це мовчати, світла моя зоре.
Будь найгіркішою з усіх утрат,
Та не останньою краплинкою горя.
Якщо скорботу зможу подолати,
То не нанось із засідки удару,
Не змушуй мене з ночі зустрічати
Без просвітку світанок в темних хмарах.
Залиш мене, та не в останній час,
Коли дрібних нещасть не подолати.
Залиш тепер, щоб зрозумів я враз,
Що горе це ні з чим не порівняти.
Бо втрати більшої немає від біди —
Твою любов утратить назавжди.

ЗАПЛАЧЕШ

З Роберта Бернса

Заплачеш — і твоя сльоза
Весь світ заголубить,
Немов з фіалочки роса
Зривається, тремтить.
А посміхнешся — погляд враз
Так може заяснить,
Що і сапфіри не горять
Таким вогнем мені.
Сідає сонце на нічліг,
У хмарах догоря,
Та проти ночі світлий слід
Вечірня шле зоря.
Отак же у душі моїй
Ясним вогнем горить
Посмішки в образі твоїм
Дарованої мить.

Юрій Кузнецов

* * *

Осінь опадала позолота.
Світ розкривавсь, просторішав, світлів.
А хмари йшли і йшли.
Немов би хтось-то,
Там, на краю, замислившись, курив.

Ігор Шклярєвський

* * *

Зозуля уже не кує, скошили луги за
Дніпром і літо зметали в стіжки.
Мовчить спорожнілий паром,
у хмари канат провисає,
все більш сиротливо світає.
Чіпляючи верби, пливе
над синню води
павутина.
І зграйка вечірня качина
продовжує простір — летить.
На самім краєчечку літа
Вогонь одинокий горить...

Ігор Шклярєвський

* * *

Прокинувся в п'їтми глухій —
І жалість раптом підкосила.
Тремтячи, чув, як вітер вив,
Як плакав він і говорив,
Ніс запах в'ялої трави,
І ніби ти мене простила.
І я любив, жалів до сліз
Усіх, із ким живу на світі.
І ніжність цю той самий вітер
Над голими полями ніс...

Євгеній Нєфьодов

ЕПЛОГ

А знаєш, легше — ти ж пішла сама —
В життя забуте знову повертаю,
Коли дзвінків знервованих нема
Й нізвідкіля листів я не чекаю.
Живу собі в блаженній пустоті
І без тривоги, у впевненості й силі
Настільки вільний — зміг би полетіть...
От тільки крила
В тебе залишились.

Василь Кулемін.

ЯК ПОМИРАЛА БЕРЕЗА

Як жінка — так вона лежала —
Не дівчинка й не мати ще,
І вроду злякано тримала,
Омиту вдосвіта дощем.
Як жінка — так вона лежала —
В стрічках зеленого руна,
Та всіх прохожих уражала
Її незвична білизна.
А потім з відчаєм, безсило,
Вжахнувшись, що прийшла пора,
Вона на пригірок схилилась
І мовчки стала помирать.
До неї я прийшов надвечір.
Вона була уже не та,
Її напіввідкриті плечі
Ховала крона золота.
Спадав наряд її нелегко,
Бо їй було так мало літ !..
І лиш на гілочці далекій
Не згас життя зелений слід.

Володимир Черепков

* * *

Ми сперечалися до хрипу — я і ти,
Аж очманіли, ніби з пересвисту,
Та виростали в спорі, як хребти,
Проблеми із іще недавніх істин.
А сутність демократії проста:
Народ як налаштують на розправу —
То розіпнуть без вироку
Христа
Й помилують
розбійника Варавву.

Володимир Черепков

ТРИ ДВОРИ

Три двори: ні зв'язку, ані світла,
І нікого — кричи не кричи.
Листя жовте кружляє без вітру
Та довкола полинно гірчить.
Три бабусі — чи скіфські ще баби? —
Лиця з бронзи, а руки — граблі.
Кожна молиться нишком: не дай
Бог їй останньою вмерти в селі.

Володимир Черепков

* * *

Глушина тут.
Березень.
Розгасло.
Світ, забутий Богом.
Усіма!
Але ж треба!
Розпізнав Саврасов
Промінь там, де просвітку нема.
Вже він був, сказати, в чорнім тілі,

Сили зоставалось — на межі,
А граки,
всього лиш,
прилетіли —
І у нас світліше на душі.

Володимир Черепков

* * *

Про вірші, мила, не питай.
Забуті, знічені в альбомі.
Ти їх тепер перечитай,
Як реквієм по нас з тобою.
Про вірші, мила, не питай.
Що їх творило — не воскресне.
Хвилину шани їм віддай.
Я теж би зміг,
якби не серце...

Володимир Черепков

ЛИСТИ

Я змалку духоти терпіть не можу,
А сонце палить, ледь не стогне дах.
Там, на горищі, я листи знаходжу
І обпікаюсь на... її словах.
То посланці любові і турботи
Із юності в синіючих димах
З печаттю часу, мов би давні фото,
Що нас вертають в те, чого нема:
"Жду — не діждусь.
Коли ж це ти приїдеш?
Вже тиждень,
Як акації цвітуть..."
"Сьогодні сон приснився:
Ти хворієш.
Я цілу ніч
Зривалася у путь..."

Чи я осліп тоді у Забайкаллі,
Де ці рядки змогли мене знайти?
Мотавсь по світу.
А вони чекали.
Листи, листи...
А як чекала ти?!
У червні якось завітав додому.
Іду і чую:
"Як твої діла?
Прости мене, збагнула вже потому,
Що я тобі завадою була.
А ти змужнів —
Була б і не пізнала...
Ізнов твої акації цвітуть".
Знічев'я ніби раптом запитала:
"А як твою...
скажи, її як звуть?
...Ні-ні, мовчи.
Не буду лізти в душу.
Судилось так —
то й сталось так, як є.
Не їдь ще день — я запросити мушу,
Батьки і я... весілля в нас... моє..."
І знов листи.
Неначе сон приснився:
"Пиши, хоч зрідка, милий...",
А затим:
"В нас радість,
В нас синочок народився —
Його назвали іменем твоїм".
Рядок — як птах!
Летить у юність птаха,
Мов до листів,
що відповіді ждуть.
А за вікном
усе довкола пахне.
О, Боже мій!
Акації цвітуть...

Володимир Черепков

* * *

Жили ми.
Не в глушмі ведмежій
За стінами з камінних брил.
Всього було: помилок вежі
І відчуття пісенних крил.
Рве час нам душі й сухожилля,
До крику вивертає суть...
Не виживали,
а жили ми —
Про нас легенди ще прийдуть!

Володимир Черепков

* * *

Люд бідує.
Спить престольний Київ!
Князю, бережи хоча б хреста!
Певен, ти з огиди до злодіїв
Спиною до Банкової став.
Сестри і брати!
Часи лихії.
Глухо — аж дзвенить у голові.
Вороння — над золотом Софії...
Добре, хоч Богдан при булаві!

Музика: А. Слонімського
Л. Левенчука

ПІСНЯ ПРО ТАРАЩУ

Коли гаснуть вогні
І на місто натомлене
Опускається ніч
Мерехтливими зорями,
Я сумую за днем.
Вдень ти в світі найкраще,

Рідне місто моє,
Рідне місто Тараща.
А як сонце чола
Доторкається променем,
Вікна в місті горять
Незгасаючим полум'ям.
Десь далеко горніст —
Пам'ять серця неначе...
В світі тисячі міст,
Та єдина Тараща.

СЛАВСЯ, УКРАЇНО!

Слався, рідна Україно, незорий краю!
Я до тебе, Батьківщино, серцем припадаю.
На добро засійся людям хлібом і привітом,
Поєднай же українців у цілому світі.

Приспів:

Піднімайся, українська могутня державо!
Вічна воля! Чесна праця! Україні — слава!

У вінку твоєму — стрічка голуба Дніпрова,
На сторожі від неправди — Кобзареве слово.

Думі й силі нема краю, роду — переводу,
Обніміться, братайтесь, люди і народи!

Приспів.

Мати наша Україно, — калино, тополе...
Хай щаслива буде в тебе вистраждана доля!

Доки сонце понад світом, доти твої діти
Будуть славу України кожен день творити.

Приспів.

МАРШ СОЦІАЛІСТІВ

Вставай, хто за свободу,
За право бути людьми!
Великого народу
Сини і дочки ми.
В надії ми єдині.
Нам світять, як зоря,
І доля України,
І думи Кобзаря.

Приспів:

Здобудем разом волю у чесній боротьбі.
Не жди дарунку долі — раба здолай в собі!
Разом за правду станем. Не спи! Борись! Гори!
Ладнай свій крок із нами: і раз! І два! І три!

Вставай, хто проти горя,
Зметем злодюг кубло!
Не жди погоди з моря:
За горло зло взяло.
Вставай — не будеш скраю!
Дивись: з усіх сторін
Не марево над краєм —
Заграва прапорів.

Приспів.

Вставай, заграли сурми,
Пора в похід іти.
Відкинь останній сумнів,
Бо хто, якщо не ти!
Ми як весняна повінь,
Як бистрина Дніпра.
Усі, хто має совість,
Єднаймося! Пора!

Приспів.

ПІСНЯ ПРО ПІСНІ

Клич — не докличешся, тільки долиною
Злякано кинеться тиха луна...
Знаю, не кожному бути людиною,
Стати людиною мусить вона.
Листя спадає. Поле засіяне.
Обрій нечутно долають ключі.
Жевріє пісня, колись недоспівана,
Ніби долоні тепло на плечі.

Приспів:

Понад лугом, гей!
Не тринож коней...
В білу гривоньку
Припаду лицем...
"Ой, ти, місяцю..." —
Розпочни оцю.
Що згадається —
Не співається.

Ой, за туманом сльози невидимі,
Та й козаченьку не до лица.
Поле проступить рядками озимими —
Ані початку, ані кінця.
Все передумано... Сіно не кошене,
І не співає вдова молода...
"Нелюб на рученьці" ... Трави зарошені...
Греблю, де верби, цілує вода.

Приспів.

Сумно криниченьці, як під калиною
В два чи три голоси пісні не чуть.
Щось пригадаю, зайду на хвилину я
Та й відеречко на денце впушу...
Чом же доріженька коротко вишита?
Кидала срібло зозуля в траву,
Та не вгадала, що вічно я житиму —
Доки співаю, допоки й живу.

Приспів

НЕ ЖУРЮСЬ, НЕ тужу...

Чом так рано на долину
Сивий падає туман?
Чом червону горобину
Біля стежки обійма?
Чом з роси біліють трави?..
Та у мене є одвіт,
Бо з туманом, як із братом,
Не один десяток літ.

Приспів:

Не журюсь, не тужу, не печалюся, не плачу.
Поділюсь, розкажу, переборами позначу
Ту дорогу, що давно із туманами у змові,
Від душі до душі, від любові до любові.

На гривастих білих конях
Хлопці мимо — та в туман.
Щось в останньому знайоме,
А від першого — луна.
І така знайома пісня,
І такі прості слова,
Що моєму серцю тісно,
Що душа сама співа.

Приспів.

Не спішу я проводити Молоді мої літа,
Щоб у вересні травневий Соловейко щебетав.
Назбираю літ поволі, Що зозуля накує,
І приймаю свою долю: Вона є така, як є.

Приспів.

Музика: М. Гриценка, О. Дзюбенка

ОСТРІВ

Острів, Острів... Понад Россю
Верболази, явори.
Назва дивна: Острів, Острів,
Тільки де ж ті острови?
А мені нема миліше,
А мені нема рідніше,
Як червневий синій вечір
Казку розповість.
Тихо-тихо гріють верби
Свої коси у воді.
І колишуться надії —
Мої мрії молоді.
Ти чекай, а щастя буде.
Ти чекай, кохання буде,
Як червневий синій вечір
Казку розповість.
Понад Россю буйні трави,
Хвиля котиться по них.
Під вербою на причалі
Сплять пов'язані човни.
Соловей дарує пісню,
Соловей, а серцю тісно,
Як червневий синій вечір
Казку розповість.
Острів, Острів... Понад Россю
Верболази, явори.
Назва дивна: Острів, Острів...
Тільки де ж ті острови?
А мені нема миліше...
Ти чекай, кохання буде...
Соловей дарує пісню,
Соловей, а серцю тісно,
Як червневий синій вечір
Казку розповість.

ПЕРШЕ КОХАННЯ

В полі чистому, у травневому,
По пшениці легко хвилі котяться.
За левадою мила жде мене,
А до неї моя пісня проситься.

Приспів:

Ой, любове моя, сиза горлице,
Над селом пливе яблуневий сніг.
Доторкнись лицем до мого лица
Як же я без тебе жити міг?

До плеча мого пригорнулася.
Попливли удвох по стежиночці.
Щоб навіки це не забулося,
Сипле жайворон намистиночки.

Приспів.

Вітер косами ніжно бавиться.
Подивись мені в очі, вірная,
Серцем нібито промовляється:
— Ти навік моя. Ти навік моя.

Приспів.

ЛЕЧУ ДО ТЕБЕ

Не можу дочекатися хвилини,
Щоб погляд твій зустріти. І на мить
Розтанути, розплакатись, прилинуть.
Щоб щастя і нещастя зрозуміть.

Приспів:

Лечу до тебе... листком додому,
І ніби довго листок кружля,
Ще виглядає за обрій доля,
Та невблаганно близька земля.

Ми так давно не бачились з тобою,
Бо день без тебе, ніби рік чи вік,
Де радість перев'язана журбою
Й сльоза тремтить, зривається з повік.

Приспів.

Давай ще раз візьмемося за руки,
Давай пробачим світові за все —

За море безконечної розлуки,
Де човник наші долі понесе.

Приспів.

Лечу до тебе, лечу над світом,
До серця спомин щораз тулю.
І засипає вишневим цвітом
Усе, живу чим і що люблю.

НАЙЧИСТІША ЗОРЯ

Чи озеро, чи річка, або став
У кожного вода — якийсь початок.
Там срібний місяць чисту стежку слав,
І ворожили на вінках дівчата.

Приспів:

Спить вода чи плесо виграє,
Пам'ять повертає недалеке:
Понад берегом летять, летять лелеки
Чорно-білі, як життя моє.

Даремно кажуть: двічі не ввійти.
Та спогадом — хоч сотні раз пірнати
У безтурботні лагідні світи,
Там, де... "сім'я вечере біля хати".

Приспів.

Ми знали океани і моря,
Та що нам ті безмежні величини,
Як найчистіша в тій воді зоря,
З якої почалася Батьківщина.

Приспів.

29.10.2000

ДОЧЧИНА ПІСНЯ

Як у тумані: хата під горою,
Біліє біля стежки романець,
Де я іду нечутною ходою
Росою і роками навпростець.

Приспів:

До двору пізніє літо припадає,
Зозуля не віщує, не кує.
Стривожилося серденько моє,
Бо мати не живе — вона чекає.

Із відрами, що повняться водою,
Нам вулицю ніхто не перейде.
Я відведу біду твою рукою,
Та хто ж мою без тебе відведе?

Приспів.

До двору пізніє літо припадає,
Зозуля не віщує, не кує.
Стривожилося серденько моє,
Бо мати не живе — вона чекає.

Приспів.

До двору пізніє літо припадає,
Та буде час — зозуля закує,
І ти промовиш: "Серденько моє,
Тому й живу, що я тебе чекаю".

* * *

Сивію з любові, а може, сивію від болю
За тим, що у вирій частіше злітають думки.
І ближче до серця знайоме "...така її доля",
І довше в долоні тепло від твоєї руки.
Зійшлися дороги, а потім розходяться клином.
Кому не судилось... А може, судилося так.
Даремне, напевне, щоразу шукати причину:
У всьому є віщий, тривожний і праведний знак.
Зі мною і небо високе тобі прихилилось,
І голуб, що справа, на гілку вишневу сіда.
Нас, вірних, так мало, нас, ніжних, так мало
лишилось.
І хто зна, це щастя,
Це щастя твоє, чи біда...

* * *

Пора осіння. Все немов послухало
В чеканні срібних зимових обнов,
А я тебе питаю, чи забула
Про нашу весну, схожу на любов.

Приспів:

А я тебе питаю, знати мушу,
Хоч що мені від правди і пори?
Поранену весною ніжно душу
Тепер
 заговори,
 заговори.

Сивіє небо, гайвороння кряче.
Гойдається надії пелена.
Хто не любив, з нічого не заплаче,
А хто не плакав, той життя не знав.

Пора осіння. Тихо. Сутінково.
Зринають десь уривки слів і снів.
Нехай тебе розбудять випадково
Оркестри незабутніх солов'їв.

Приспів:

А я тебе питаю, знати мушу,
Хоч що мені від правди і пори?
Поранену весною ніжно душу
Тепер
 заговори,
 заговори.

НАРОДИ МЕНІ СИНА

Народи мені сина,
Кучерявого бога,
Подаруй мені радість
На прийдешні літа,
Бо вже палить мене
Невідома тривога,
Бо вже серпень у чуб
Сивину запліта.
Подаруй мені щастя
Яснооке, біляве.

Відпусти його з рук
По стражденній землі.
І відчує він сам
Не з розмов, не з уяви
Всю безмежність її,
Беззахисність її.
Хай же буде земля,
Як заклечана хата,
Буде небо блакитне
Чистіше води.
Хай спокійне на всіх
Опускається свято.
Народи мені сина,
Народи...
Народи...

ДРУЗЯМ

Василію Сільченку

І знов акація цвіте
І теплий вітер горне віти.
Я пригортаюся до світу,
Цілую літо золоте.

Приспів:

Додому іду на добре слово,
До щирих друзів обов'язково,
Де все так ясно і зрозуміло,
Де чорне — чорне, а біле — біле.

Душа спочине від тривоги,
Де без провини жде спокута.
Мій краю, щемні мої пута,
Мій біль і щастя, гріх і Бог.

Приспів.

Над Україною пора,
Яка ніде така не знана,
А те, що діється із нами,
Ні слів не просить, ні пера.

Приспів.

Красою зраненому знов
Це диво буде довго снитися:

Як половіючій пшениці
Вітрець шепоче про любов.

Приспів.

ЗАСПІВНА

Земле, сповнена красою
Видноколу, водограю,
Вкотре тебе.
Ніби долю,
Вибираю,
Вибираю.
Земле, пісне колискова,
Очі матері ласкаві.
У твоєму колоскові —
Сила нашої Держави.
Від твоєї ниви —
Від твого народу
Від твоєї слави —
Непродажність,
Непідкупність.
Земле, кожна твою днину
Праці звук хай повнить срібен,
Я тоді лише людина,
Коли я тобі
Потрібен.
Земле, світла моя доле,
Не пісні тобі складаю —
Щирим серцем,
Ніжним болем
Я до тебе припадаю.

* * *

Люби мене, не розлюби.
Нехай печаль розсіється.
Понад ставком, де три верби,
Знов голуби зустрінуться.

Приспів:

Хай матінка несивая
Жить з нелюбом не силує,
Непарою, неправдою
Шукати щастя зрадою.

Ой, то не сиві голуби
Кружляють попід хмарою.
Люби ж мене, не розлюби,
Хоч в мрії будем парою.

Приспів.

Печаль ясніє без журби.
Снується вік натомлено.
Люби мене, не розлюби,
Бо так обом пороблено.

Приспів.

СВІТ ВЕЧОРОВИЙ

Музика В. Домшинського

Як сонце сідає за ліс надвечірній,
Як небо синіє і зірка тремтить,
Здається, я сам відлітаю у вирій,
А серце від болю і жалю щемить.

Приспів:

Обнімаю мій світ вечоровий,
Не боюсь гіркоти забуття.
Не буває без щастя любові,
Не буває без болю життя.

У час такий сходяться давнє і близьке:
І мами рука на твоєму плечі,
І щебет онуків, і хата-колиска,
Оркестри і тиша, і скрипка в плачі.

Приспів.

О, Господи, небо тримай, ніби долю,
Хай сонце сідає, хай діти поснуть.
У повені ніжності, ласки й любові
Їм диво побачене сни принесуть.

Приспів.

ЛЕЛЕКИ

Музика В. Домшинського

Збирались лелеки в дорогу далеку,
Бо серпень до осені в гості іде.
І поміж собою повиту журбою
Там сивий лелека розмову веде:

Приспів:

Прощатись з щастям не спіши,
Я переллю до тебе в слові
Частину ніжної душі,
Великої і чистої любові.

Подруженько вірна, нам знову летіти
Над рідним гніздом, над селом, над Дніпром.
Тримаймося пари — це більше, ніж жити, —
Хай навіть болить по-під лівим крилом.

Приспів.

Знялися лелеки. Віддалений клекіт,
А в ньому про волю, про вічне, про нас.
Летіти й вертатись, любити й страждати
Сміятись і плакати — всьому є час.

Приспів.